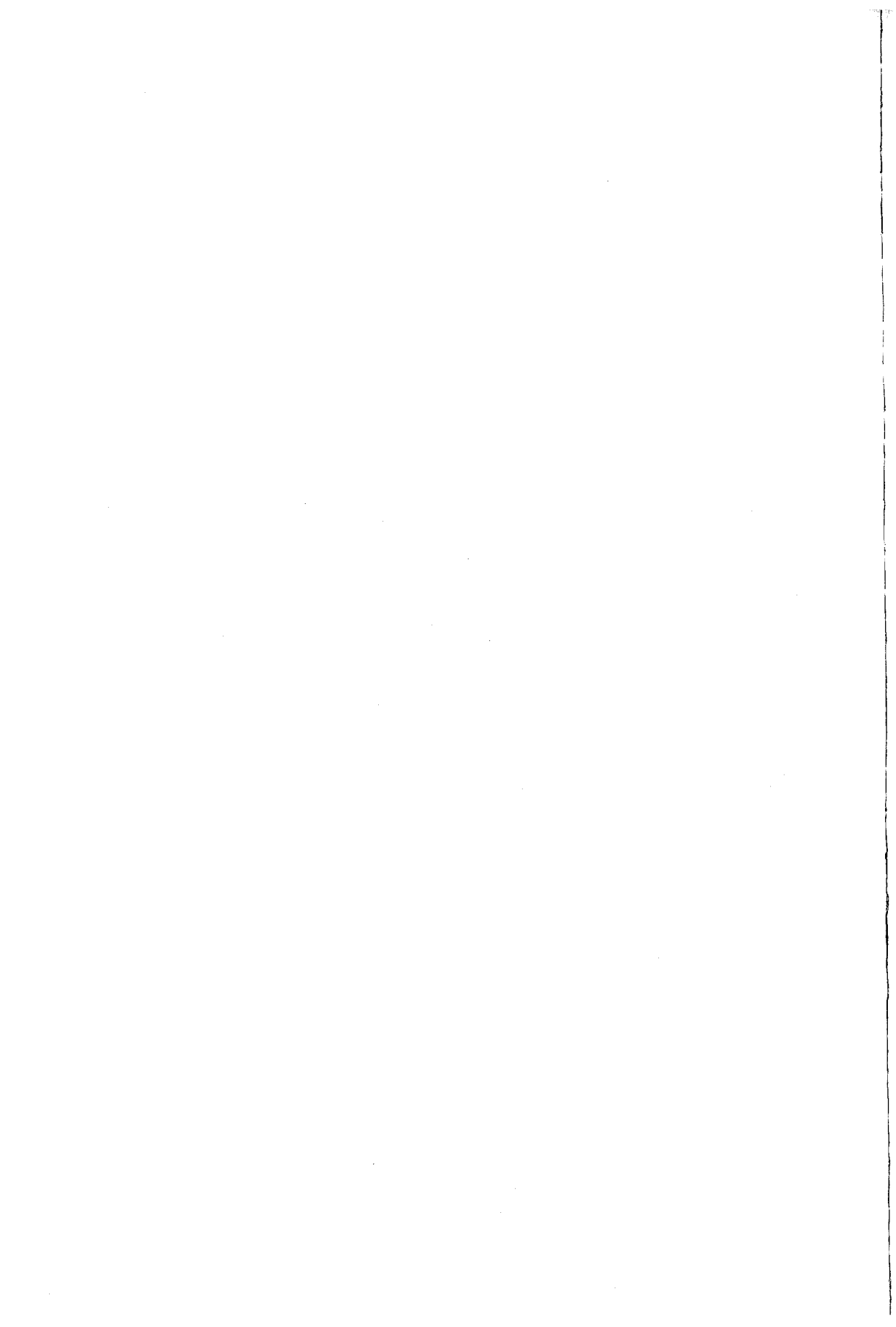




Dr. Ljilja Petić



IN MEMORIAM

MIĆO DELIĆ
(1935–1992)

Zavod za hrvatski jezik Hrvatskoga filološkog instituta izgubio je početkom ove godine iz svojih redova vrijednoga i štovanoga radnika, dr. Miću Delića, znanstvenoga suradnika, koji je radio na dva projekta Zavoda: Temeljna leksikografska djela hrvatskoga jezika i Suvremeni hrvatski književni jezik.

Dr. Delić, porijeklom iz Like, rodio se u Bugaru kraj Bihaća 1935. godine. Drugi svjetski rat proveo je u zbjegovima i pokretnim dječjim domovima u Lici. Osnovnu i srednju školu, ogleđnu učiteljsku, završio je u Bihaću, boraveći u domovima za ratnu siročad.

Kao učitelj radio je u Bosanskoj krajini i Hrvatskom zagorju. Godine 1960. upisuje se na Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, studira grupu Hrvatski ili srpski jezik i jugoslavenske književnosti. Radio je kao profesor na gimnaziji i učiteljskoj školi u Ključu i Bijeljini (1964–1969). Pet godina (1969–1974) djeluje kao prosvjetni savjetnik u Prosvjetno–pedagoškom zavodu Tuzla. Od školske godine 1974/75. profesor je jezika na Pedagoškoj akademiji Tuzla na predmetnom studijskom odsjeku.

Godine 1979. doktorirao je na zagrebačkom Filozofskom fakultetu s temom "Lingvistička stilistika u nastavi". Godine 1980. primljen je u Zavod za jezik Instituta za filologiju i folkloristiku, za znanstvenoga asistenta, a godine 1984. izabran je u zvanje znanstvenoga suradnika. U međuvremenu radio je kao lektor u Parizu.

Djelatnost dr. Miće Delića dvojaka je: prosvjetno–pedagoška i znanstveno-istraživačka, a najveći dio rezultata njegova znanstvenoistraživačkoga rada (blizu dvadeset objavljenih radova različitog opsega i namjene, te, nažalost, još uvijek neobjavljena disertacija) također je u vezi s drugom njegovom glavnom djelatnošću – nastavom materinskoga jezika. Njegova glavna stručna preokupacija u istraživanju jezika jest stilistika. Bavio se i nekim drugim jezičnim istraživanjima, npr. terenskim dijalektološkim istraživanjima za potrebe Bosansko–hercegovačkoga dijalektološkog atlasa. Po dolasku u Zavod za jezik uključio se u rad na Dopusnama Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika JAZU, sada HAZU.

U stilističkom istraživanju djela novijih književnika (u prvom redu opusa Miroslava Krleže i Ive Andrića) i starih tekstova hrvatske i bosanske književnos-

ti Delić se držao dvaju pristupa: lingvističkostilističkih, npr. u radovima *Danijel Defo*, “*Robinzon Kruso*” – *Metodički pristup književnoumjetničkom tekstu; Novele Miroslava Krleže (izbor, pristup, objašnjenja, komentari)* i stilističke književnojezične metode, npr. u radovima *Miroslav Krleža “Laura Lenbachova” – minijturna studija u formi novele, Pristup najstarijem književnopovijesnom korpusu* i dr. Ti, kao i neki drugi Delićevi radovi, uvršteni su u stručne priručnike koji se primjenjuju u visokoškolskoj nastavi.

Rad *Novele Miroslava Krleže...* (monografija opsega preko 200 stranica) najopsežnija je ekspanacija stilističke književnojezične metode u nas, s interpretacijom pet Krležinih novela, te s rječnikom s općim i stilističkim objašnjenjima i instrukcijama. U radu *Laura Lenbachova...* analizira se urbani leksik i leksik iz različitih znanstvenih disciplina u karakterološkoj funkciji te termin preobražen u metaforu.

U radovima *Pristup najstarijem književnojezičnom korpusu* i *Lingvistička stilistika u nastavi iz dijakronijske perspektive* dani su modeli lingvističkostilističke analize najstarijih hrvatskih i bosanskih tekstova (*Bašćanska ploča, Povelja Kulina bana* i *Šibenska molitva*). Delić pokazuje da se iz medievalnoga književnopovijesnog korpusa izdvajaju jezični strukturni arhetipovi koji su ugrađeni u kontinuitet hrvatskoga pisanog izraza, npr. sintaktička struktura *lična zamj. + apozicija + lično ime + finitni glagol* zastupljena je (od “Az opat Držiha pi-sah se”) u cijeloj hrvatskoj književnosti i u suvremenom jeziku, a vokativ, kojim je zasićena *Šibenska molitva*, dominantna je stilistička mikrostruktura u Gundulića i u romantizmu.

Delić je istraživao stilsko–gramatičke vrednote glagolskih oblika (na primjeru Andrićeva *Putu Alije Đerzeleza*). Analiziraju se leksička, gramatička i stilistička svojstva glagola. Pokazuje se da djelo ima i svoju “gramatiku”. Autor proširuje semantičku klasifikaciju glagola i sintaktičkih funkcija, koje gramatike ne bilježe.

Delić je analizirao stilemsku, upotrebnodoživljajnu funkciju atributa u književnom djelu (Andrić, *Prokleta avlija*). Pridjevsko–atributske funkcije pokazane su: u karakterizaciji lika (njegovih moralnih, psihičkih i fizičkih osobina, njihovom povećavanju – komparativ, superlativ) u karikiranju lika i pojava, izricanju ironične poruke, opisu pejzaža – eksterijera i interijera. Analiziraju se metaforički, personificirani, simbolički, arhaični i novonastali atributi te funkcija atributa po postanju.

Delić se posebno pozabavio literarnom antroponimijom (*Krležin kult vlastitih imena...*, *Semantičko–funkcionalno modeliranje antroponima u književnosti...*, i dr.). Pokazuje kako su opisna antroponomastika i antroponomostilistika povezane organski općim usmjerenjem na posebna, individualna jezična svojstva. Književni lik ima rang podsustava u strukturi djela. Antroponim kao jezični ekvivalent lika uzima se konstituentom antroponomostilistike s rangom stilističkog podsustava.

Delićeva disertacija istražuje i sintetizira stanje u hrvatskoj lingvističkostilističkoj znanosti, znanosti o književnosti i metodici pa je po predmetu i interdisciplinarnosti znanstvenoistraživački prvenac u nas. U njoj se argumentira, obrazlaže i rješava krug temeljnih pitanja u trima naznačenim područjima.

Polazeći od strukturalne lingvistike i strukturalističke teorije u okviru znanosti o književnosti bavi se mogućnostima strukturne analize djela u nastavi. Na temelju suvremenih učenja obrazlaže načelo korelacije nastave jezika i književnosti. U oblikovanju metodičkih modela lingvističko-stilističkog pristupa književnom djelu (na tekstovima V. Nazora, I. Andrića, M. Krleže, A. Vuletića, Đ. Sudete i dr.) oslanja se na rezultate eksperimentalnih istraživanja. Predmet je istraživanja čitateljev stilistički kod. Stilistička se tematika promatra i s gledišta teorije informacije i komunikacije. Osvijetljena su temeljna pitanja s obzirom na (de)kodiranje, redundanciju, organiziranje literarne poruke, izbor stilskih sredstava.

Uključivši se u rad na Dopunama Akademijina Rječnika, Delić je svojom marljivošću i temeljitošću brzo svladao leksikografsku metodologiju i specifičan leksikografski postupak primijenjen na izradi Dopuna, tako da je, kad se ukazala potreba za novim voditeljem toga projekta u Zavodu, mogao prihvatiti taj odgovoran zadatak. Tomu je pripomogla i njegova kooperativna narav, kolegijalan i susretljiv odnos prema suradnicima. Zato možda nije slučajno da je posljednji njegov objavljeni rad bio *Čovječji/ljudski - odnos prema osnovnim riječima i upotreba*.

Smrću dr. Miće Delića Zavod za hrvatski jezik izgubio je darovita, vrijedna i štovana suradnika i kolegu, a hrvatsko jezikoslovlje i hrvatska metodika znanstvenika koji je sigurno mogao dati još vrijednih tekstova leksikografiji, stilistici i metodici materinskog jezika.

Popis radova

(uredila Vlatka Prlić)

1. *Stilsko–gramatičke vrednote glagolskih oblika u "Putu Alije Đerzeleza" I. Andrića.* Prilozi, 2, Banja Luka 1971, 23–25.
2. *Stilemska, upotrebno–doživljajna funkcija atributa u "Proklesoj avliji" I. Andrića.* Prilozi 3, Banja Luka 1971, 48–65.
3. *Nove tendencije u književnosti i angažiranost proleterskog pisca–borca Augusta Cesarca (u povodu 30–te obljetnice smrti).* Brazde, 12, Bijeljina 1971, 3–4.
4. *Krležin kult vlastitih imena u "Bitki kod Bistrice Lesne".* Život, 4, Sarajevo 1973, 80–91.
5. *Danijel Defo, Robinzon Kruso. Metodički pristup književnomjetničkom tekstu, roman – priručnik za nastavnike.* Veselin Masleša, Sarajevo 1973, 47–81.
6. *Nasradin–hodža i Francuz. Metodički pristup književnomjetničkom tekstu, narodna književnost, proza – priručnik za nastavnike.* Veselin Masleša, Sarajevo 1974, 109–131.
7. *Ero s onoga svijeta. Metodički pristup književnomjetničkom tekstu, narodna književnost, proza – priručnik za nastavnike.* Veselin Masleša, Sarajevo 1974, 161–183.
8. *Uloga i funkcija fabule u književnom djelu i njezina školska interpretacija. Metodički pristup pripovjednoj prozi.* Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo 1974, 62–76.
9. *Miroslav Krleža, Laura Lenbachova – minijaturna studija u formi novele.* Zbornik radova Pedagoške akademije Tuzla, 1975, 7–14.
10. *Na Kordunu grob do groba. Metodički pristup književnomjetničkom tekstu, narodna književnost, poezija – priručnik za nastavnike.* Veselin Masleša, Sarajevo 1975, 163–187.
11. *Novele Miroslava Krleže (izbor, pristup, objašnjenja, komentari – monografija).* Svjetlost, Sarajevo – Školska knjiga, Zagreb 1976, 1–212.
12. *Pristup najstarijem književnopovijesnom korpusu (mogućnosti lingvističkostilističke analize).* Putokazi, 4, Tuzla 1977, 13–29.
13. *Lingvistička stilistika u nastavi iz dijakronijske perspektive.* Suvremena metodika, 2, Zagreb 1981, 65–79.
14. *Kompleksni lingvističkostilistički postupak s gledišta jezične komunikacije.* Rasprave Zavoda za jezik, 6–7, Zagreb 1982, 31–53.
15. *Semantičko–funkcionalno modeliranje antroponima u književnosti (na primjerima iz djela Miroslava Krleže).* Jezik, XXX, Zagreb 1982–1983, 138–147.
16. *Postanak, značenje i stilističko obilježje izričaja: koštati kao svetog Petra kajgana,* Jezik, 31, Zagreb 1984, 115–118.
17. *Pogledi muzikologa Kuhača na jezično–pravopisnu reformu u Hrvatskoj 80–ih godina 19. stoljeća,* Rasprave Zavoda za jezik, 10–11, Zagreb 1985, 65–74.
18. *Čovječji/ljudski – odnos prema osnovnim riječima i upotreba,* Rasprave Zavoda za jezik, 15, Zagreb 1989, 79–91.
19. *Jezično–stilaska materijalizacija u jednoj Krležinoj prozi,* Rasprave Zavoda za jezik, 16, Zagreb 1990, 31–43.